

Turvakoti on kodinomainen, maksuton paikka lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneelle toimintarajoitteesta tai vammasta riippumatta
thl.fi/turvakotipalvelut

Vammaiset henkilöt lähisuhdeväkivallan uhreina

MITÄ?

Vammaiset henkilöt kohtaavat enemmän väkivaltaa kuin vammattomat

Esimerkiksi toimintarajoitteilla nuorilla on kaksinkertainen todennäköisyys kokea fyysistä väkivaltaa vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten toimesta. Vammaisten henkilöiden kokema väkivaltaa ei aina oteta vakavasti ja he ovat usein myös palveluissa väliin putoajia.

Tunnista, että myös vammaiset henkilöt kokevat lähisuhdeväkivaltaa ja ohjaa heitä tarvittaessa esimerkiksi turvakotipalveluihin. Nollalinjan auttavasta puhelimesta saat tietää turvakotien esteettömyyden tason sekä vapaat paikat. Nollalinjan puhelinnumero on 080 005 005 ja verkko-osoite nollalinja.fi.

MIKSI?

Jokaisella on oikeus väkivallattomaan elämään

Vammaisia henkilöitä tulee suojella kaikilta väkivallan muodoilta. Vammaisten henkilöiden haavoittuvuutta voivat lisätä esimerkiksi riippuvuus läheisistään ja avustavista henkilöistä, vamman aiheuttamat esteet väkivallalta suojautumiseksi ja avun hakemiseksi sekä tiedonpuute omista oikeuksista ja rajoista.

Viranomaisia sitovat mm.

- Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (ns. Istanbulin sopimus)
- Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (CRPD) ja muut
- YK:n ihmisoikeussopimukset, jotka mm. velvoittavat kiinnittämään erityistä huomiota moniperusteiseen haavoittuvaisuuteen, kuten vammaiset ja naiset sekä vammaiset ja lapset.

MITEN?

Perehdy vammaisten henkilöiden kohtaamaan väkivaltaan ja sen erityispiirteisiin

- Huomioi, että vammaisen henkilön kokema väkivalta on usein läheisen tai auttajan tekemää. Huolehdi, että asiakas voi puhua vapaasti ilman väkivallan tekijän läsnäoloa. Vammaisella henkilöllä voi olla tarvetta kommunikaation apuvälineelle tai tulkkaukselle.
- Rohkaise. Vammaiset henkilöt eivät aina ole saaneet seksuaalikasvatusta tai tietoa omista oikeuksistaan ja rajoistaan. Luo uskoa omiin rajoihin ja oikeuksiin.
- Ota lähisuhdeväkivalta puheeksi. Vammaiset henkilöt eivät aina tunnista kokemaansa väkivaltaa. Keskustele eri väkivallan muodoista. Anna tietoa väkivallan erityispiirteistä vammaisten henkilöiden kohdalla. Kysy suoraan, onko asiakas kokenut väkivaltaa ja millaista väkivaltaa.
- Ohjaa avun pariin. Vamma tai toimintarajoite ei saa olla este avun saamiselle. Älä jätä asiakasta yksin.
- Arvioi palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä sekä tee tarvittavia muutoksia tai muutosehdotuksia. Kuule asiakkaan näkökulmaa.

Syventävää tietoa

Turvakodit ovat auki ympäri vuorokauden, vuoden jokaisena päivänä

Turvakoti on maksuton eikä lähetettä tarvita. Turvakodissa lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokenut saa turvallisen väliaikaisen asuinpaikan, ammatillista tukea, neuvontaa ja ohjausta sekä apua väkivallan katkaisemiseksi. Väkivallan ei tarvitse olla fyysistä. Myös esimerkiksi väkivallan uhka tai henkinen väkivalta ovat perusteita tulla turvakotiin. Turvakotiin voi tulla yksin tai lasten kanssa.

Vammaiset henkilöt eivät ole yhtenäinen ryhmä

- Turvakodissa huomioidaan ja selvitetään jokaisen asiakkaan yksilöllinen tilanne ja tarpeet. Työskentelyssä toimitaan asiakkaan omista lähtökohdista ja edellytyksistä käsin.
- Turvakoti on velvollinen huolehtimaan tulkkauksesta, mikäli työskentely asiakkaan kanssa sitä edellyttää. Jos asiakkaalla on henkilökohtainen avustaja, avustaja voi tulla turvakotiin, mikäli asiakas niin haluaa.
- Vammaisen henkilön apuna voi turvakodissa olla avustajakoira ja näkövammaisilla opaskoira.
- Turvakodin työntekijät ovat saaneet koulutusta vammaisten henkilöiden kokeman väkivallan erityispiirteistä.
- Turvakotiin tulosta syntyvät matkakulut ovat ensisijassa asiakkaan itse maksettavia. Jos tämä ei ole mahdollista ja turvallisuuden kannalta on välttämätöntä, voi turvakoti arvionsa mukaan korvata asiakkaan matkakulut.

Väestöstä
15 prosentilla
arvioidaan olevan
jonkinlainen vamma
tai toimintarajoite.

Joitakin erityispiirteitä vammaisten henkilöiden kohtaamassa väkivallassa

Väkivallan erityispiirteet voivat ilmetä eri tavoin vammasta, vamman asteesta tai toimintarajoitteesta riippuen. Lisäksi on huomioitava muut yksilölliset tekijät. Väkivalta voi liittyä vammaan, kuten

- jätetään turvattomaan tilaan tai avustamatta
- laiminlyödään hoitoa tai huolenpitoa
- uhkaillaan laitokseen joutumisella
- otetaan pois tai vahingoitetaan apuvälineitä
- manipuloidaan lääkitystä
- nujerretaan itsetuntoa pilkkaamalla vammaa
- vähätellään, ylisuojellaan tai rajoitetaan
- kohdistetaan väkivaltaa vammaan

Lisätietoja

Vammaispalvelujen käsikirjassa ”Väkivalta ja vammaisuus”
Opas ”Uskalla olla, uskalla puhua:
vammaisen nainen ja väkivalta”
nollalinja.fi/turvakoti
thl.fi/vakivalta

Yhteystiedot

Joonas Peltonen
kehittämispäällikkö, Valtion palvelut -osasto
etunimi.sukunimi@thl.fi, turvakotipalvelut@thl.fi
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
thl.fi | [@THLorg](https://twitter.com/THLorg)